

Sygn. akt V KK 520/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Igor Zgoliński

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej del. do Prokuratury Krajowej
Bożeny Góreckiej

w sprawie **E. L.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 23 listopada 2020 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 21 listopada 2016 r., sygn. akt VII K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W dniu 21 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w W. wydał wyrok łączny w sprawie VII K (...), dotyczącej wyroków skazujących wydanych wobec E. L. W części wstępnej wyroku wskazał, że został on skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w W. z dnia 9.03.2000 r., sygn. akt II K (...), za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. popełnione w okresach od listopada 1998 r. do 20 lutego 1999 r., na karę roku pozbawienia wolności, początkowo z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, której wykonanie zarządzono i którą odbył w okresie od 20.02.2006 r. do 19.09.2006 r.;

II. Sądu Rejonowego w W. z dnia 2.02.2010 r. sygn. akt II K (...), za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k., popełnione w okresach od marca 2003 r. do 20 lutego 2006 r. i od 19 września 2006 r. do 28 maja 2009 r., na karę roku pozbawienia wolności, początkowo z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, której wykonanie zarządzono i którą odbywał w okresie od 15.07.2015 r. do 14.07.2016 r.

III. Sądu Rejonowego w W. z dnia 2.04.2012 r. sygn. akt VII K (...), za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k., popełnione w okresach od 21 maja 2009 r. do 23 września 2011 r., na karę roku pozbawienia wolności, początkowo z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, której wykonanie zarządzono i którą ma odbyć w okresie od 14.07.2016 r. do 14.07.2017 r.

IV. Sądu Rejonowego w W. z dnia 2.04.2012 r. sygn. akt VII K (...), za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k., popełnione w okresach od 21 maja 2009 r. do 23 września 2011 r., na karę roku pozbawienia wolności, początkowo z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, której wykonanie zarządzono i którą ma odbyć w okresie od 14.07.2016 r. do 14.07.2017 r.

V. Sądu Rejonowego w D. z dnia 8.12.2015 r. sygn. akt II K (...), za przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., popełnione w dniu 15.07.2015 r., na karę 4 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu kontrolowanej nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie;

VI. Sądu Rejonowego w W. z dnia 10.02.2015 r. sygn. akt VII K (...), za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k., popełnione w okresie od 1 września 2012 r. do czerwca 2014 r., na karę roku pozbawienia wolności, którą ma odbyć w okresie od 11.03.2018 r. do 11.03.2019 r.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 569 k.p.k. Sąd Rejonowy w W. połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności wymierzone skazanemu E. L. wyrokami opisanymi w pkt I i VI części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, na

podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k., zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okresy kar dotychczas odbytych oraz okresy rzeczywistego pozbawienia wolności, zaliczone na poczet kar jednostkowych mocą powyższych wyroków. Pozostałe orzeczenia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu pozostawił do odrębnego wykonania.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 29 listopada 2016 r.

Pismem z dnia 14 października 2019 r. kasację od tego wyroku, na korzyść skazanego, wniósł Prokurator Generalny, podnosząc zarzuty rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów:

- 1) art. 569 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 87 § 1 k.k., polegającego na zaniechaniu orzeczenia kary łącznej, obejmującej podlegające łączeniu kary jednostkowe pozbawienia i ograniczenia wolności, wymierzone wobec E. L. na mocy prawomocnych wyroków Sądu Rejonowego w W. : z dnia 2 kwietnia 2012 r. o sygn. akt VII K (...), z dnia 17 stycznia 2013 r. o sygn. akt VII K (...) i z dnia 10 grudnia 2015 r. o sygn. akt VII K (...) oraz Sądu Rejonowego w D. z dnia 8 grudnia 2015 r. o sygn. akt II K (...), pomimo tego, iż kary te w dacie orzekania, tj. w dniu 26 listopada 2016 r., podlegały wykonaniu w części bądź w całości;
- 2) art. 85 § 2 k.k., polegającego na objęciu węzłem kary łącznej, wraz z karą roku pozbawienia wolności, orzeczoną na mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 grudnia 2015 r. o sygn. akt VII K (...), kary roku pozbawienia wolności, wymierzonej na mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 marca 2000 r. o sygn. akt II K (...), pomimo tego, że w dacie orzekania kara ta nie podlegała już wykonaniu, albowiem została przez skazanego odbyta w okresie od 20 lutego 2006 r. do 19 września 2006 r.;
- 3) art. 86 § 1 k.k., polegającego na orzeczeniu, w wyniku połączenia dwóch kar roku pozbawienia wolności, wymierzonych na mocy wyroków wskazanych wyżej w pkt 2, kary łącznej w rozmiarze 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, tj. przewyższającym sumę kar jednostkowych.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie, albowiem wszystkie podniesione w niej zarzuty okazały się zasadne.

Przed ich omówieniem należy jednak poczynić pewne spostrzeżenie w związku ze zmianą stanu prawnego w zakresie m.in. instytucji kary łącznej, jaka nastąpiła z dniem 1 lipca 2015 r. Trzeba zauważyć, że zaskarżone kasacją orzeczenie nie zawierało uzasadnienia. Biorąc jednak pod uwagę datę orzekania przez Sąd Rejonowy (21 listopada 2016 r.), wobec braku wskazania zastosowania przepisów obowiązujących przed wejściem w życie nowelizacji Kodeksu karnego przez zastosowanie art. 4 § 1 k.k. należy uznać, iż Sąd ten orzekał zgodnie z ogólną zasadą tj. według ustawy nowej – obowiązującej w chwili orzekania. Nie potrzeba również szerzej w tym miejscu wywodzić, że przepisy materialne w omawianym zakresie na chwilę obecną zostały po raz kolejny istotnie zmienione i przy ponownym rozpoznaniu sprawy rzeczą wręcz pierwszorzędną będzie ustalenie takiego stanu prawnego, który dla skazanego jest względniejszy.

Trafnie wskazano w kasacji na obrazę art. 86 § 1 k.k., który wówczas stanowił, że sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy (obecnie przepis ten określa, że karę taką wymierza się „powyżej” najwyższej z kar jednostkowych). Jeżeli zatem w rozpoznawanej sprawie połączeniu podlegały dwie kary w wymiarze po roku pozbawienia wolności, orzeczone w wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 grudnia 2015 r. o sygn. akt VII K (...) oraz w wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 marca 2000 r. o sygn. akt II K (...), to łącząc te kary sąd mógł orzec maksymalnie karę łączną równą sumie kar jednostkowych, czyli 2 lat pozbawienia wolności. Tymczasem Sąd Rejonowy w W. w zaskarżonym kasacją wyroku łącznym wymierzył karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, co stanowiło oczywistą i rażącą obrazę art. 86 § 1 k.k.

Zasadne okazały się także dwa pozostałe zarzuty.

Faktem jest, że od dnia 1 lipca 2015 r. art. 85 § 2 k.k. stanowił, że podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i **podlegające wykonaniu** (podkr. - SN), z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w art. 85 § 1 k.k. Prowadzi to do wniosku, że wbrew

temu, co orzekł Sąd Rejonowy łącznie ze skazaniem na mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 grudnia 2015 r. o sygn. akt VII K (...) (gdzie kara pozbawienia wolności miała być przez skazanego odbywana w okresie od 11 marca 2018 r. do 11 marca 2019 r.), nie podlegała kara pozbawienia wolności orzeczona na mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 marca 2000 r. o sygn. akt II K (...), którą skazany już odbył w okresie od 20 lutego 2006 r. do dnia 19 września 2006 r., co zresztą odnotował Sąd w części wstępnej wyroku łącznego. Połączenie tych kar jednostkowych stanowiło zatem rażące naruszenie ówczasnie obowiązującego art. 85 § 2 k.k.

Analiza akt sprawy potwierdza również trafność zarzutu naruszenia art. 569 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 87 § 1 k.k. Sąd Rejonowy w W. nie uwzględnił możliwości połączenia węzłem kary łącznej kar podlegających wykonaniu, ale jeszcze nie w całości wykonanych, orzeczonych w wyrokach:

- Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 kwietnia 2012 r. o sygn. akt VII K (...) (kara 1 roku pozbawienia wolności, którą skazany miał odbywać w okresie do dnia 14 lipca 2017 r.);
- Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 stycznia 2013 r. o sygn. akt VII K (...) (kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, którą – po zarządzeniu jej wykonania prawomocnym postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014 r.- skazany miał odbywać w okresie od 14 lipca 2017 r. do dnia 11 marca 2018 r.; tego zresztą wyroku Sąd Rejonowy w ogóle nie wymienił w części wstępnej zaskarżonego wyroku);
- Sądu Rejonowego w D. z dnia 8 grudnia 2015 r. o sygn. akt II K (...) (kara 4 miesięcy ograniczenia wolności, polegająca na wykonywaniu kontrolowanej nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie);
- Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 grudnia 2015 r. o sygn. akt VII K (...) (kara roku pozbawienia wolności, którą skazany miał odbywać w okresie od 11 marca 2018 r. do dnia 11 marca 2019 r.).

Trafnie też Prokurator Generalny zauważył, że Sąd Rejonowy dwukrotnie, w pkt. III i IV części wstępnej wyroku, wymienił skazanie E. L. na mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 kwietnia 2012 r. o sygn. akt VII K (...).

Stwierdzone uchybienia wskazują na rażące uchybienia przy wydaniu zaskarżonego wyroku łącznego, skutkujące z jednej strony niepołączeniem

orzeczonych wobec E. L. kar jednostkowych, podlegających wykonaniu, a z drugiej połączeniem tych kar, których łączyć – w świetle art. 85 § 2 k.k. nie należało, i to przez wymierzenie kary łącznej w wymiarze przekraczającym górną granicę kary łącznej, wynikającą z art. 86 § 1 k.k., co było oczywiście niekorzystne dla skazanego.

Już tylko na marginesie należy wskazać, że jak podnosi w swojej kasacji Prokurator Generalny, Sąd Rejonowy również błędnie wskazał datę wydania wyroku w sprawie Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 grudnia 2015 r. o sygn. akt VII K (...) (wskazano datę 10 lutego 2015 r.) oraz błędnie określił datę popełnienia przestępstwa w sprawie Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 kwietnia 2012 r. o sygn. akt VII K (...) (zamiast „od 21 maja”, winno być od „29 maja”).

Konieczne stało się zatem uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W., który przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie miał na uwadze potrzebę rozważenia zagadnień intertemporalnych i rzetelnie przeanalizuje możliwość połączenia kar jednostkowych orzeczonych w wyrokach skazujących E. L.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.